

РЕШЕНИЕ

№ 63

гр. Пловдив, 10.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Галина Гр. Арnaudова

Членове: Мария П. Петрова
Румяна Ив. Панайотова-Станчева

при участието на секретаря Стефка Огн. Тошева
като разгледа докладваното от Мария П. Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20245000500086 по описа за 2024 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно и се развива по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С Решение №7 от 11.01.2024г., постановено по гр.дело №305/2023г. по описа на Окръжен съд-П., *РБ, гр.С., бул."В." № *, е осъдена да заплати на Б. К. Д. с ЕГН:*****, от с.К., общ.С., обл.П., ул."Ш." № **, на основание чл.2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ, сумата от 15000лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на незаконно повдигнато обвинение по чл.195,ал.1,т.4 във връзка с чл.194,ал.1 от НК във връзка с чл.18,ал.1 и чл.20,ал.2 от НК, за което е бил оправдан, ведно със законната лихва върху тази сума от 28.02.2023г., както и разноси по делото в размер на 10лв., представляващи платена държавна такса, и платен адвокатски хонорар в размер на 1470лв., изчислен по компенсация, съобразно уважената част от иска, който за разликата над 15000лв. до 50000лв., ведно със законната лихва, е отхвърлен; *РБ, гр.С., бул."В." № *, е осъдена да заплати на К. Б. Д. с ЕГН:*****, от с.К., общ.С., обл.П., ул."Ш." № **, на основание

чл.2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ, сумата от 8000лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на незаконно повдигнато обвинение по чл.195,ал.1,т.4 във връзка с чл.194,ал.1 от НК във връзка с чл.18,ал.1 и чл.20,ал.2 от НК, за което е бил оправдан, ведно със законната лихва върху тази сума от 28.02.2023г., както и разноски по делото в размер на 10лв., представляващи платена държавна такса, и платен адвокатски хонорар в размер на 800лв., изчислен по компенсация, съобразно уважената част от иска, който за разликата над 8000лв. до 27000лв., ведно със законната лихва, е отхвърлен.

Недоволна от така постановеното решение е останала жалбоподателят П. на РБ, която го обжалва в осъдителните му части с подробно изложени доводи за неправилност, свързани с преценката на доказателствата и формираните фактически и правни изводи, като поддържа претендираните вреди да не са доказани по основание и размер и да не са пряка последица от действията на органите на П., както и определените обезщетения да са завишени по размер и несъобразени с принципа на справедливостта по чл.52 от ЗЗД, съобразно конкретните обстоятелства, като претендира за отмяна на решението в обжалваните му части и за отхвърляне на исковете или за намаляване на размера на присъдените обезщетения.

Въззиваемите страни Б. К. Д. и К. Б. Д. са депозирали чрез пълномощника адв.Е. П. писмен отговор на въззивната жалба с развити в него аргументи за нейната неоснователност и заявено искане за потвърждаване на първоинстанционното решение в атакуваните му части и за присъждане на разноски за въззивното производство.

Съдът, след преценка на събраните в хода на производството доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено следното:

Предмет на възивно разглеждане са предявените от Б. К. Д. и К. Б. Д. против *РБ искове по чл.2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ за заплащане на обезщетения за неимуществени вреди, претърпени вследствие повдигнатото и поддържано срещу тях обвинение в извършване на престъпление по чл.195,ал.1,т.4 във връзка с чл.194,ал.1 от НК във връзка с чл.18,ал.1 и чл.20,ал.2 от НК, за което са признати за невиновни и оправдани с влязла в сила на 28.02.2023г. като потвърдена от въззивната инстанция присъда №95 от 26.10.2022г. по НОХД

№1472/2021г. по описа на Районен съд-П., до уважените с обжалваното в тези му части първоинстанционно решение размери съответно от 15000лв. и от 8000лв.

Безспорно е установеното въз основа на приложените материали по НОХД №1472/2021г. по описа на Районен съд-П., че по сигнал на кмета И. К. на с.К. е извършена проверка от полицейските органи при РУ-С., във връзка с която са издадени на основание чл.72,ал.1,т.1 от ЗМВР заповеди за задържане на ищите като извършители на кражба за срок от 24 часа. С Протокол от 06.03.2019г. за оглед на местопроизшествието е образувано на основание чл.356,ал.3 от НПК ДП№**/****г. по описа на РУ-С. като бързо производство, а впоследствие, поради фактическа и правна сложност, по общия ред, за това, че на 06.03.2019г., около 18,30ч. в с.К., ул.Ш., чрез използване на техническо средство – кирка, и моторно превозно средство – товарен автомобил „Ф. Т.“, е направен опит да бъдат отнети чужди движими вещи: 93бр. тротоарни плочки, 202бр. гранитни павета и 1бр. бордюр, собственост на О.-С. с кмет М. Р., без съгласието на собственика, с намерение противозаконно да ги присвоят, съставляващо престъпление по чл.195,ал.1,т.4 във връзка с чл.194,ал.1 от НК във връзка с чл.18,ал.1 от НК. Описаният товарен автомобил е доброволно предаден от ищеца Б. Д., съгласно протокол от 06.03.2019г. С постановления от 23.08.2019г. ищите са привлечени като обвиняеми при условията на съизвършителство по чл.20,ал.2 от НК за посоченото престъпление, недовършено по независещи от тях причини – намеса от страна на кмета на с.К. И. К., и спрямо тях е взета мярка за неотклонение „подписка“. На 16.12.2019г. е внесен обвинителен акт в съда, по който е образувано НОХД №2388/2019г. по описа на РС-П.. По това дело са били проведени с участието на ищите десет съдебни заседания и е постановена Присъда №260029 от 01.06.2021г., с която те са признати за виновни в извършването на престъплението и им е наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от три месеца, чието изтърпяване е отложено с изпитателен срок от три години. Присъдата е отменена с Решение №70 от 01.10.2021г. по ВНОХД №460/2021г. на Окръжен съд-П. и делото е върнато за ново разглеждане. Образувано е НОХД №1472/2021г. на РС-П., по което са проведени осем съдебни заседания с участието на ищите и е постановена оправдателна Присъда №95 от 26.10.2022г., потвърдена с окончателно Решение №42 от 28.02.2023г. по ВНОХД №137/2023г. на ОС-П. по

съображения включително за липса на умисъл, поради наличието на други случаи, при които хора от селото са взимали от плочките, извадени при ремонтните работи, което ставало със знанието на кмета на селото, както и предвид обстоятелствата, че плочките, паветата и бордюра са били натоварени в буса по светло, в присъствието на свидетели и са се намирали пред дома им.

Така установените обстоятелства за образувано наказателно производство, по което ищците са били привлечени като обвиняеми за извършване на конкретно престъпление, за което са оправдани с влязлата в сила присъда на наказателния съд, обосновават пасивната материалноправна легитимация на ответната П. на РБ като държавен орган, под чието ръководство и надзор е водено, в хипотезата на чл.2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ.

П. не отговаря за претърпени вреди от полицейско задържане по чл.72,ал.1 от ЗМВР, каквото в случая е извършено спрямо ищците, както основателно възразява жалбоподателя. Това е така, тъй като то се предприема като принудителна административна мярка по реда на ЗМВР от полицейски орган, действащ в условията на оперативна самостоятелност, а не под ръководството и надзора на П..

Според задължителните указания по Тълкувателно решение №5 от 15.06.2015г. по тълк.дело №5/2013г. на ОСГК на ВКС, съдът е легитимиран да представлява държавата по искове по чл.2 от ЗОДОВ само в случаите по ал.1,т.4 и т.5. В мотивите на тълкувателното решение е разяснено, че държавата носи обективна отговорност за незаконно причинени вреди от дейността на правозащитните органи, независимо от това дали вредите са причинени виновно от длъжностното лице, при което вината е правно ирелевантна за отговорността на държавата. При обективната отговорност се прилага принципът на риска, а не на вината, при което отговорността за вреди се поема от този, който е създал риска, а по обвинение в извършване на престъпление рискът е за П., на която е предоставена държавната функция по обвинението в наказателния процес, под чийто надзор и ръководство действат, съгласно чл.46,ал.2,т.1 и чл.52,ал.3 от НПК, разследващите органи. В този смисъл доводите на жалбоподателя да не носи отговорност за съдебната фаза на наказателното производство са неоснователни.

Неоснователни са доводите на жалбоподателя относно началната дата на

наказателното производство във връзка с неговата продължителност, сочейки за такава 23.08.2019г., на която ищците са привлечени като обвиняеми, а не 06.03.2019г., на която е образувано досъдебното производство. По този въпрос практиката на ЕСПЧ приема, че „обвинение” за целите на чл.6,§1 от Конвенцията се определя като официалното уведомление, предоставено на дадено лице от компетентен орган относно твърдение, че това лице е извършило престъпление, което може да е и под формата на други мерки, които да навеждат на подобно твърдение и които съществено засягат положението на заподозряното лице. При това положение, с оглед конкретните обстоятелства, лицето може да бъде обект на „обвинение” не от момента на привличането му в качеството на обвиняем, а от по-ранен такъв. В случая ищците са били задържани като заподозрени в извършване на престъплението на 06.03.2019г., когато е образувано и досъдебното производство с извършването на оглед на местопроизшествието и на която дата е предаден доброволно от ищеца Б. Д. товарния автомобил, с който, според обвинението, е извършено инкриминираното деяние.

От страна на ответника не е било заявено в първоинстанционното производство възражение по чл.5,ал.1 или ал.2 от ЗОДОВ. Такова за първи път е формулирано в подадената от него въззивна жалба. То не е конкретизирано с посочване на факти, заради които жалбоподателят счита увреждането да е причинено поради изключителна вина на ищците или те виновно да са допринесли за настъпването му. Не се и установява недобросъвестно поведение на ищците, вследствие на каквото единствено да се е стигнало до повдигането на обвинение, като направени неистински признания за извършване на престъпленията или умишлено въвеждане в заблуждение на органите по разследването за обективно съществуваща престъпна обстановка с цел да бъдат прикрити определени обстоятелства или лица, с оглед и на възприетото от наказателния съд при окончателното произнасяне.

Спорът пред настоящата инстанция, с оглед оплакванията във въззивната жалба, се концентрира около наличието на претърпени от ищците неимуществени вреди вследствие воденото спрямо тях наказателно производство, каквито се оспорват от ответника, както и около размера на дължимото за такива обезщетение, с оглед принципа на справедливостта по

чл.52 от ЗЗД и конкретните за случая обстоятелства.

Наказателното преследване по обвинение в извършено престъпление, приключило с оправдателна присъда, само по себе си е достатъчен обективен факт, обосноваващ негативно въздействие върху преследвания, свързано най-малкото и обичайно с притеснения от изхода на производството, тревога, потиснатост, накърняване на моралните и нравствени ценности, както и социалното му общуване, за каквито изживявания и причинно-следствената им връзка с наказателното производство не е необходимо да се събират нарочни доказателства, поради което доводите във въззивната жалба за липса на такива са неоснователни. Пълно и главно доказване се изисква при твърдени от ищеца болки и страдания, които са извън обичайните за лице в такова положение и са специфични, с оглед личността на увредения, неговата среда или обществено положение и други конкретни обстоятелства, като те имат отношение към размера на дължимото обезщетение. При това положение основание за отхвърляне на исковете, както се претендира от жалбоподателя, не е налице. В конкретния случай в подкрепа на наведените в исковата молба обстоятелства за претърпени специфични вреди ищите са ангажирали писмени и гласни доказателства. Според показанията на св.Д. Д.а-съпруга и майка на ищите, св.Й. Д.а-Т.-дъщеря и сестра на ищите, и св.Я. К., семейство Д.и се ползвали с авторитет в с.К. и в частност Б. Д., който по това време се занимавал с политическа дейност, бил познат като честен, всеотдаен и сърцат човек, ангажиран с обществени инициативи и дейности, обявил публично в началото на м.март.2019г. решението си да се кандидатира на насрочените през същата година местни избори за кмет на селото, ползвайки се с широка подкрепа, когато именно в ситуация на конкуренция с действащия кмет И. К. и с цел опетняване на неговото име и авторитет със сина му били задържани от полицията и впоследствие обвинени за кражба, което взривило селото и О.та, предизвикало негативни коментари, включително по местната електронна медия „Т.“ и профилната страница на кмета на О.-С., отразяваща живота във всички населени места в О.та. Семейството било в шок, а ищите съсипани, унижени и уплашени да не влязат в затвора. Стресът и напрежението довели до влошаване на здравословното състояние на Б., което наложило изследвания и болнично лечение, а К. прекъснал обучението си в ТУ-С., като не се явил на последния си изпит през м.юни.2019г., след който трябвало да защити дипломна работа

и да приключи образованието си, защото се срамувал, притеснявал се от обществения интерес и коментари и се затворил. Б. Д. изгубил кметските избори, но бил избран за общински съветник. Настоящата инстанция не възприема показанията на свидетелите относно твърдяното от тях влошаване на здравословното състояние на ищеца Б. Д. вследствие стресът и напрежението от воденото наказателно производство, тъй като не са подкрепени от надлежни писмени доказателства – медицинска документация, каквато не е представена своевременно, нито са ангажирани специалните знания на вещо лице в областта на медицината за установяване на конкретно заболяване, което при това да е в пряка причинно-следствена връзка с наказателното преследване, а и в самата искова молба не са наведени подобни обстоятелства. Сочените от свидетелите обстоятелства относно обучението на ищеца К. Д. към момента на образуване на наказателното производство се потвърждават от представените студентска книжка и изпитен протокол, според които е бил студент в четвърти курс в ТУ-С. по специалност „М.“ и не се е явил за насрочения на 25.06.2019г. изпит. Прекъсването на обучението му, обаче, не може да се приеме за пряка последица от воденото спрямо него наказателно производство, тъй като то обективно не го е възпрепятствало да се яви на изпита и да завърши образованието си, чието продължаване е зависело изключително от неговото желание, поведение, воля и лични решения. Показанията на свидетелите относно участието на Б. Д. в местните избори през 2019г. кореспондират на представените Решение №82 от 22.09.2019г. на И. и. к. С. за регистрирането му като кандидат за кмет на с.К., издигнат от местна коалиция „Б** за Б.“, и Решение №167 от 28.10.2019г. на И. и. к. С. за избора му за общински съветник. Загубата на кметските избори не може да се приеме за пряка последица от наказателното преследване на Б. Д., независимо, че е започнало по сигнал на конкурента му за изборите и, че обвинението в кражба е медийно оповестено с акцент именно върху качеството му на партиен лидер, според представените публикации, при липса на социологически данни, базиращи се на проучвания за електоралните нагласи и тяхното повлияване от събитието, и с оглед показанията на св.К., според които болшинството от хората са били възмутени от предприетото спрямо него наказателно преследване и той е загубил изборите с много малко, като същевременно е бил избран за общински съветник. Настоящата инстанция, противно на възраженията на жалбоподателя, кредитира

свидетелските показания досежно тежкия емоционален удар, преживян от ишците вследствие повдигнатото им обвинение, като хора, които до този момент не са имали досег с правоохранителните органи, ползвали са се с безупречна репутация, а бащата е бил изявен общественик и политик на местно ниво, и обвинението спрямо двамата е добило широк негативен обществен отзвук в резултат и на медийната му разгласа. Публичното оповестяване, макар и плод на журналистическа дейност, касае именно образуваното и водено под надзора на П. наказателно производство, поради което е пряка последица от действията на ответника, противно на възраженията му във въззивната жалба в тази насока.

При тези обстоятелства относно претърпените от ишците специфични неимуществени вреди, произтичащи от обществено значимата и публично известна фигура на ищеца Б. Д. в населеното място, злепоставена репутационно от наказателното преследване, както и от публичната разгласа на случая в медиите, ангажираща и синът му ищеца К. Д., което обуславя по-голям интензитет на негативните преживявания в сравнение с обичайните досежно накърняване на честта и достойнството и доброто име в обществото, и съобразявайки, че наказателното производство е за тежко по смисъла на чл.93,т.7 от ДР на НК престъпление, за което е предвидено наказание „лишаване от свобода“ от една до десет години, пред угрозата от налагане на каквото е нормално тревогата и притесненията да са дълбоки и интензивни, както и, че то е протекло за период от почти четири години и се е развило на досъдебна и съдебна фаза с провеждане на множество заседания с участието на ишците, като първоначално спрямо тях е била постановена осъдителна присъда, а делото е било разглеждано два пъти на първа инстанция и два пъти на въззивна инстанция, което обосновава значителен интензитет на негативните преживявания, настоящата инстанция намира правилно с обжалваните в тези му части решение на ишците да са присъдени обезщетения в размер на 15000лв. за Б. Д. и 8000лв. за К. Д. със законна лихва от 28.02.2023г., поради което същото относно тях и присъдените в тежест на ответника разноси следва да се потвърди.

С оглед неоснователността на въззивната жалба и във връзка с изричната претенция на въззиваемите за присъждане на разноси, жалбоподателят следва да бъде осъден да заплати на Б. Д. сумата от 1750лв, а

на К. Д. сумата от 1100лв., представляващи разноски за платено адвокатско възнаграждение за въззивното производство по представени договори за правна защита и съдействие от 11.03.2024г.

Предвид изложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение №7 от 11.01.2024г., постановено по гр.дело №305/2023г. по описа на Окръжен съд-П., В ЧАСТТА, с която *РБ, гр.С., бул."В." № *, е осъдена да заплати на Б. К. Д. с ЕГН:*****, от с.К., общ.С., обл.П., ул."Ш." № **, на основание чл.2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ, сумата от 15000лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на незаконно повдигнато обвинение по чл.195,ал.1,т.4 във връзка с чл.194,ал.1 от НК във връзка с чл.18,ал.1 и чл.20,ал.2 от НК, за което е бил оправдан, ведно със законната лихва върху тази сума от 28.02.2023г., както и разноски по делото в размер на 10лв., представляващи платена държавна такса, и платен адвокатски хонорар в размер на 1470лв., изчислен по компенсация, съобразно уважената част от иска; И В ЧАСТТА, с която *РБ, гр.С., бул."В." № *, е осъдена да заплати на К. Б. Д. с ЕГН:*****, от с.К., общ.С., обл.П., ул."Ш." № **, на основание чл.2,ал.1,т.3 от ЗОДОВ, сумата от 8000лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на незаконно повдигнато обвинение по чл.195,ал.1,т.4 във връзка с чл.194,ал.1 от НК във връзка с чл.18,ал.1 и чл.20,ал.2 от НК, за което е бил оправдан, ведно със законната лихва върху тази сума от 28.02.2023г., както и разноски по делото в размер на 10лв., представляващи платена държавна такса, и платен адвокатски хонорар в размер на 800лв., изчислен по компенсация, съобразно уважената част от иска.

ОСЪЖДА *РБ, гр.С., бул."В." № *, да заплати на Б. К. Д. с ЕГН:*****, от с.К., общ.С., обл.П., ул."Ш." № **, сумата от 1750лв. /хиляда седемстотин и петдесет лева/, представляваща разноски за въззивното производство.

ОСЪЖДА *РБ, гр.С., бул."В." № *, да заплати на К. Б. Д. с ЕГН:*****, от с.К., общ.С., обл.П., ул."Ш." № **, сумата от 1100лв. /хиляда и сто лева/, представляваща разноски за въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС на РБ при условията на чл.280,ал.1 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____